

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU
* JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☎ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti.
Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

X. aastakäik.

Laupäeval, 24. augustil 1929. a.

X. aastakäik.

Eesti B. M.

Balti riikide 2. jalgpalliturniiril, mis 14.—16. aug. peeti Riias, tuli Eesti esimest korda ametlikult Balti meistriks. 1925., 26. ja 27. aastal võtsime selle tiitli endale mitteametlikult, maavõistluste resultaadide põhjal Läti, Leedu ja Soome vastu. 1928. a., mil Tallinna staadionil peeti Balti riikide 1. turniir, lootsime senisele leida ka ametliku kinnituse, kuid mäletavasti valmistas see meile mõruda kaotuse.

Olukord äsjamöödunud turniiri eel oli Eesti jalgpallile mitte üksi kohutav, vaid ka sundiv. Just enne turniiri tehti Läti jalgpall Rootsis maani maha, ta hinnati sealsete suurte lüüasaamiste tõttu täiesti lapsekingades olevaks ja järeldus meie kaotusest turniiril oleks olnud et Eesti jalgpall ei ole sugugi parem Läti omast. Kui meie nüüd Riias oleks kaotanud, siis oleks igal valgesärgimehel olnud piinlik ennast nimetada Eesti valitud jalgpallimängijaks. Tähtsus meie jalgpallile, kuid veel suurem mõju on sellel võidul meie enesetundele. See ei ole üllatus ja veel vähem on ta sensatsioon, et praegu kõik asjalikult ja õieti noteerivad: Eesti — Balti meister, kuid kõige hinnatavam on, et Eesti võiduga toime tuli — vaatamata selle teostamise raskustele. Hoolimata suurtest lüüasaamistest Rootsis, oodati Riias küllalt ka Lätit võitjaks, kuid see oli rahvuslik soov ja mitte kriitilise prognoosi tulemus. Eesti ja Läti võiduschanside kaalumisel võis otsustada ainult mõlemate meeskondade normaalne võime ja see kõneles Eesti paremusest. Jalgpallis on aga „kõik võimalik“ ja see oli asjaolu, mis Eestile tegi võitmise raskeks ja jättis ruumi võidu küsitavusele. Pealegi peeti turniir Riias, millel ei oleks võinud punduda kõige otsustavam mõju meie võidukäigule turniiril.

Kaheksa aasta kestes, mil meie pidanud maavõistlusi Lätiga, oleme jõudnud kaunis hästi tutvuda Läti pallimeestega ja võib öelda, et Eesti ja Läti pallimeeste vahekord on selle ajaga kujunenud rahuldavalt kamraadlikuks. Tuleb meele, et meie pallimehed on Läti omadega läbi saanud mitmelgi korral väga hästi ja võistluste järele on oldud koos vaatamata võistluse resultaadile päris soesüdamlikult. See algas juba Bardade ajal, kui Läti omaaegne kuulus ja senigi vast ületamatu tf. Edvin Barda Läti jalgpallisse tõi tema praegusenigi säilinud kuumu mänguviisi, milles hing ja veri on üle kõige muu. Edvin Barda hõikas siis maavõistlustel vä. Pavlovsile õige jöhkral häälekõlal puhtas Vene keeles „Katschai, Arkaschka“ ja tegi „Arkaschka“ tsenderdustest kirumise saatel Eesti väravale volleylööke, mis näisid oma suure jõuga läbi minevat meie meeste kehastki. Kuid sellele võistlusaegsele ägedusele oli punktiks ikka lõpuvile ja võistluse järele oli Edvin Barda ikka ja alati „duscha-tschelovek“ ise, nagu ütlevad venelased säärase mehe kohta. Nüüdki, reedel, mil ta võistluspäeval Kalku ielal ootamatult tuli vastu, pigistas ta vana Eesti

Moment, milliseid ei näe alati. Tipner ja V. Silberg päästetööl.

sõbrana kätt ja päris „kuidas läheb?“, silmis sealjuures soe läige vanadest mälestustest. Sarnane lähedaselt hea on ka meie pallimeeste praegune läbisaamine Läti mängijatega, kus mees hindab meest. Teisiti ei saa see vast ollagi, kui igal aastal ollakse mitmel korral vastastikku

võistluskaaslasteks. Ja kui võistlus lähebki ägeduselt vahest üle ääre, siis on meie mängijatesse jäänud arusaamine meie võistlusvastastest ja nende võiduiha mõistmine. Teraval konkurentsil, nagu seda pakub jalgpall, ei saa puududa vastaste lähenemine üksteisele inimestena ja üksteise

Ujumine ja kopsufiisikus.

Dr. Hans Zirk, Nõmme.

Tuberkuloos nõuab inimkonnalt suuremat ohvrit, kui ükski teine praegusel ajal tuntud taud. Iga aasta viib ta meil Eestis ümmarguselt 2600 inimest hauda. Rahvusvahelise tervishoiu statistika järele on surevus tuberkuloosi iga 100.000 elaniku kohta järgmine:

Ungaris 240; Prantsusmaal 238; Eestis 237; Belgias 103; Taanis 98; Ameerika Ühisriikides 85.

Eesti sammub eesrinnas, surevus tuberkuloosi on ligikaudu 3 korda suurem kui Ameerika-Ühisriikides.

Terve ja eluvõimne organism suudab end tuberkuloosi kurjade idude vastu kaitsta, kuna halvades tervishoidlikes tingimustes üleskasvanud ja nende läbi nõrgestatud kergesti tiisikuse ohvriks langeb. Tervishoidlikkude elutingimuste — õhu- ja päiksekülluse, korteri- ning toitlusolude kõrval on **esijärgulise tähtsusega kehaline kasvatus.**

Inimene, kes juba lapseas süstemaatilise kehaharimisekooli läbi teinud, omab suurema vastupidavuse krooniliste haiguste, eestkätt tuberkuloosi vastu. Me näeme sageli, et tiisikuse idud eelistavad lapsi kidura kehaehitusega ja lameda rinnakorviga, mis katavad jõuetuid hingamisorganeid. Kooliarstlisest uurimisest selgus, et 20—25% meie koolilastest kannatab seisanguvigade ja selgrookõverduste all. Seisanguvead ei luba mitte tähtsamate siseelundite, eriti kopsude, korralikku arenemist, viimased jäävad seetõttu nõrgaks ja ei suuda end küllaldaselt kaitsta tiisikuse pisikute vastu. Parandades aga lapse seisanguvigu kehalise kasvatusel läbi (Schmidt, Spitzky järele), arendades tema kopsusid tugevaks tarbekohaste harjutustega (ujumine, jooks) — kõrvaldamise ühtlasi sellega ühe mitte alahinnatava tuberkuloosi põhjuse.

Vanade helleenlaste juures etendas ujumine märksa suuremat osa kehalises kasvatuses, kui tänapäev meil, kus liigselt vähe rõhku sellele kasulikule alale pühendatakse. Iseloomustavad on Plato sõnad ühe harimata inimese kohta: „ta ei oska ei ujuda, ega kirjutada“.

Ükski teine spordiharu ei avalda säärast toimet hingamisorganite arengusse, kui just ujumine. Dr. Kohlrausch leidis Saksa 1922. a. olümpiaadi osavõtjail suuremaid kopsu mõõte kui teistel sportlasil — kopsu maht oli neil keskmiselt 4540 kantsm., ületades vastavaid rve jooksjail, jalgpallimeestel, poksijail, maadlejail j. t. Seda kinnitasid ka Gerkani uurimused, ette võetud Moskva kehalise kasvatusel instituudi üliõpilaste keskel 1922. a. Mõõtmised, toimitud ujujate ja ujumist mitteoskajate juures, andsid esimeste suhtes parimaid resultate: rinnaringmõõt oli ujujail keskm. 90,0 sm., mitte-ujujail ainult 86,1. Kopsu maht kantsm. jälle: ujumist mitte-oskajail meestel 3683 kantsm., naistel 2643; ujujail meestel 4427 kantsm., naistel 2727; treenerival rühmal naistel 2887.

Ujumisel kaotab keha hulka soojust. Organism katsub sellele vastu töötada, ühelt poolt pindmiste veresoonte (s. t. naha pinnal) kokkutõmbega, mis läbi vähem soojust ära antud saab; teiselt poolt produtseerides suuremat soojust hulka kehas kiirendatud ainete vahetuse läbi. Ol-

luste vahetus organismis, nii nim. põlemine, võib olla intensiivne ainult küllaldaselt hapniku juurevoolul töötavasse lihaskiudude rühmitusisse ja siseelunditesse. Et seda võimaldada, peab hapniku vastuvõtuaparaat — kopsud — tugevasti töötama: hingamine muutub sügavamaks ja tihedamaks. On teada, et pealiskaudsel hingamisel vajab inimene rahul olles $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ liit. õhku ühe hingetõmbe jaoks, minutis umbes 5—8 liit., sügaval hingamisel — raske töö juures või sportimisel — tõuseb see arv mitmekordseks.

Nagu Wiese andmeist näha, tarvitab inimene jalutuskäigul hingamiseks minutis 16 liit. õhku, märke ronimisel kolm korda rohkem — 48 — ja võiduajamisel koguni 64 liit. minutis!

Funktsionaalse kohanemise seadus (treeningu-) on maksev iga elava olevuse, iga tema elundi, iga rakukese kohta. Reljeefseks näiteks on mitmesugune südameareng ja suurus erinevate elutingimustega loomaliikide juures. Nii leiame kaladel relatiivselt väiksema südame, sest liikumine vees ei nõua neilt sellast pingutust, kui ühel maaloomal. Suure südame omavad linnud, kuna lendamine nõuab võimsat lihaskiudude rühmitust; kodulindudel — kanad, pardid — kes lendamise unustanud, on väiksem süda, kui nende metsikuil sõpradel. Igalpool looduses näeme organismi teatud suhtumist elutingimustesse ja ülesandesse, mis temale looduseaduste järel määratud. Inimesel, kelle elukutse ei vaja kehalisi pingutusi — meie vaimlised töölised — on teiste kõrval ka hingamisorganid nõrgasti arenenud; nende vitaliteet (elujõud) on väike ning vastupanujõud haigustooivate mõjudele mitte suur. Seetõttu leiame ka ühekülgse elukutsega inimesil suurt tuberkuloosi haigestuvuse protsenti. Süstemaatilised ja mitmekülgsed kehalised harjutused, mis kõiki siseelundeid võimsalt tegevusse rakendavad, nagu jooks, suusasport ja eriti ujumine on parimaid vahendeid tiisikuse idude peletamiseks!

Kuna meil noorsoo kehaline kasvatus alles algastmel ja palju soovida jätab, on välismaal viimase aastakümne suuri edusamme tehtud. Kehakultuur on leidnud väärilist hinnangut suurimais riikides; kooli võimlemine muutub sisukamaks, temale pühendatakse senise 1—2 tunni asemel nädalas hoopis suuremat tähelepanu. Inglismaal on paljusid koolides spordile ja võimlemisele määratud kogu pealelõunane aeg; Prantsusmaal on sisseseatud igapäevane sunduslik võimlemistund. Austria koolides on kolm tundi võimlemist ja üks pealelõunane mängupäev nädalas; suurt rõhku pannakse ujumiseõpetusele, mida korraldatakse ka talvekuudel kinniseis basseinides.

Meie oludes on igapäevane võimlemistund koolides veel tuleviku küsimus. Selle kõrval peame nõudma ka **sunduslikku ujumiseõpetust**, nii kui see mitmes välisriigis, eriti Ameerikas läbiviidud. Juba viie aasta eest oli seal üheksa ülikoolides ja 22 naiskoolides ujumine kõigile sunduslikuks tehtud; ükski kõrgema kooli üliõpilane ei võinud saada teadusliku astme vääriliseks tunnustatud, kui ta mitte 50-yardilist katsemaad teatud sundajaga ei katnud. Seal on jõutud arusaamisele **ujumis-**

spordi tähtsast toimest organismisse selle kujunemisjärgus ning ujumise ülesandest tervist ja jõudu arendava tegurina.

Kahjuks ei ole siinkohal võimalik ligemalt peatuda ujumise kui mitmekülgseima ja tervishoidlikuma spordiala juures ning loodan seda ehk edaspidi kunagi teha. Tahtsin käesolevaga tuua mõningaid näiteid sportlasile ja laiemale lugejaskonnale, et illustreerida ujumise toimet organismisse selle tähtsama elundi — hingamisaparaadi arendamise suhtes ja äratada huvi ning arusaamist ujumise kui ka üldse kehaliste harjutuste vastu mitte üksipuhtsportliselt vaid veel enam tervishoidlikult. On ju tervis ja tervistegevuse nõuete kohaselt korraldatud treening meie sportlaskonnale üheks tähtsamaks nüüdisaja suursaavutuste pandiks.

Schveits võitis Austria.

Bernis peeti kergejõustiku maavõistlus Schveitsi ja Austria vahel, mis vastu ootusi lõppes eelmise võiduga 68:56. 100 m — Borner, Schv., 11,1. 400 m — Goldfarb, Schv., 50,2; 800 m — Bec, Schv., 1,59,4; 1500 m — Osvald, Schv., 4,12,2; 5000 m — Marthé, Schv., 15,57,9. 4 × 100 m — Schveits 42,7. 110 m tõk. — Wesley, A., 15,8. Kuul — Janausch, A., 12,86. Ketas — Janausch 42,44. Oda — Schuhmacher, Schv., 59,23. Kaugus — Maier, Schv., 7,00. Kõrgus — Umfaher, A., 1,75. Teivas — Maier 3,70 (Schveitsi rekord).

— Prantslane Boussus tuli Saksa meistriks avalikkudel tennisivõistlustel, küttes finaalis Froitsheimi 6:1, 4:6, 6:1, 6:8, 6:1.

— Vide võistles peale Ameerika sõitu esmakordselt Eskilstunas ja sai 3000 m tagajärjeks 8,51,0.

Saksa-Rootsi ujumismaavõistluse võitis Saksa 220:140 punktiga. 400 m vab. — Arne Borg (R.) 5,14,5; kunsthüpped — Plumans (S.); 200 m rinnuli naist. — Mühe (S.) 3,18,3; 100 m selili naist. — Strubel (S.) 1,32,0; 4 × 100 m vab. naist. — Saksa 5,18,2; 100 m vab. — Arne Borg 1,00,5; 100 m vab. naist. — Erkens (S.) 1,15,0; 100 m selili — Küppers (S.) 1,11,5; tornihüpped — Riebschläger (S.); 4 × 200 m — Saksa 9,48,0; veepall — Saksa 6:3.

— Jaapan kavatses oma olümpia-komitee otsust mööda minna 200 võistlejaga Los Angelesi olümpiaadile.

— Charles Hoff kavatses professionaalina purustada teivahüppe maailmarekordi, 3-aastase puhkuse järele võitis ta treeningu käisile ja saavutas vihmase ilmaga 4 meetrit. 4,15-st oli ta puhtalt üle, kuid tõmbas kätega maha.

— Itaalia-Ungari-Poola üliõpilaste kolmikmaavõistlus peeti Budapestis ja andis võidu itaallastele. 800 m — Tugnoli, It., 2,05,2; oda — Palmieri, It., 56,43; 100 m — Piva, It., 11,2; kuul — Bacsalmasi, Ung., 13,25; 110 m tõk. — Travaglia, It., 15,8; kaugus — Novak, P., 7,29. Tommasi, It., 7,19; 400 m — Magdics, Ung., 50,3; kõrgus — Orban, Ung., 1,80; 1500 m — Tugnoli 4,20,0; ketas — Regös, Ung., 42,12; 400 m tõk. — Kostrzevski, P., 56,3.

— Ungari-Itaalia poksimaavõistlus lõppes 9:7 eelmise kasuks.

— Neeger George Godfrey, keda peeti väga kardetavaks raskekaalu maailmameistri tiitlile poksil, sai üllatuslikult kaotuse teise klassi poksijalt Tom Hawkinsilt.

— Facelli jooksis Bernis 400 m tõketega 53,3, mis uus Itaalia rekord. Samas võitis Trossbach 110 m 15,1, Noel kuuli 13,51 ja ketta 44,91.

— Zürichis peetud jalgrattasõidu maailmavõistlustel tuli elukutseliste klassis meistriks Michard (Prantsuse) ja amatööride klassis Mazairac (Holland).

— Budapesti rahvusvahelistel näidati järgmisi tagajärgi: 800 m — Böcher, Saksa, 1,57,2; 100 m — Cummings, Ameerika, 10,8; kõrgus — Kesmarki, Ungari, 1,90, Stanislay, Tšehhosl., 1,90 (uus Tšehhi rek.); teivas — Karlovits 3,91 (uus Ungari rekord); 400 m — Barsi 49,9; ketas — Marvalits 46,12; 200 m — Kőrnig, Saksa, 21,5; kaugus — Farkas 7,27.

mõistmine. Heaks näiteks vastupidisest on Eesti —Leedu kohtamised, mis meie kümnekonnal korral on maa- ja linnavõistlustel annud suuri võite, kuid nende kergema laadi tõttu on Eesti ja Leedu mängijad üksteisele jäänud ikka võrdlemisi võõrasteks.

Nagu öeldud, oli asjaolul, et turniir peeti Riias, suur mõju võistlustele. Läti publik tahtis seekord võtta päris väevõimuga võidu Eesti meeskonnalt. Kui oled näinud kõik maavõistlused Eesti ja Läti vahel, siis pakkus viimane, mis oli järjekorralt kuuenda 8 aasta kohta, mõndagi uut. Vana filosoofiline seisukoht, et „ei ole midagi uut päikese all“, vabises päris pragisevalt kümenda Eesti—Läti ajal. Tundus vähemalt, et kui edasi läheb samaselt, siis surm tuleb enne kui sündmused jõuavad teha täielise ringkäigu. H. Bellamy, Soome rahvusmeeskonna inglasest treener, oli omamoodi „põrutatud“ hiljutisest Eesti—Soome matschist Tallinnas, kuna sellel leidis tema arvamusel juba rohkem võitlust kui jalgpalli. Siiski oli aga kümnes Eesti—Soome klassikaline jalgpallimäng võrreldes kümenda Eesti—Lätiga. See viimane ei olnud teises oma osas jalgpall, võitlus ega ka heitlus, vaid otse lahing. Täna tuleb ainult, et selles lahingus ei olnud surmasaanut, haavatuid ega ka vigastatuid. Jälil olid meestel pärast matschi muidugi küll ära tambitud — lihaksed kõvaks ja kondid tükaks, kuid see on õnneks möödunud asi. Ja mis põhjustas selle lahingu? Publik. Eesti pallirahvas staadionil on ka siis kui ta kõige vägevamalt vallali päästab oma häälepaelad, võrreldes Läti publikuga, tumm kala. Kui möödunud aastal meile kaotsi läks tiitel — Eesti B. M. (Balti meister) jalgpallis, siis lohutasime endid seega, et meie palimehed võivad ehk olla Balti meistrid nelja käega marjasi löömises. Nüüd on Eesti B. M. jalgpallis, kuid lätlastele jääb Balti meistri tiitel kismises, karjumises ja röökimises ning seda vist igaveseks, sest selles on nad kõrgemal võistlusest.

Kui valgesärkidele kaduma oleks läinud võit, siis oleks see olnud ime, mille tegija nimi oleks olnud mitte Läti rahvusmeeskond vaid Läti pallirahvas. Mitte 90 minutit, vaid ka pärast võistlust — kokku tervelt 2 tundi kisa ja kära, mis ei olnud ainult ürglooduslik kaos, vaid sisaldas ka varieerumist. Alul piitsutati kisaga oma meeskonda, kui selle võimed sarnasele tugevale dopingule vaatamata ei tõusnud küllalt ja Eesti meeskond oma mõistuse ning osavusega (taktikaga ja tehnikaga) mängu viitses edasi kindlalt, siis pöörduti Läti pallijuhitse vastu. Kõrvulukstaval avaldati rahulolematust punasärkide koosseisuga ja nõuti muudatust. Selle sündinuna jätkati kisa veel mõrgavamalt ja kõik oli suunatud punasärkide avitamiseks võidule. Kui see ei tahtnud ikka veel mõjuda, siis hakati pihta andma ka Eesti meeskonnale. Kuigi Eesti meeskond tegi Läti omast vähem foule ja õige ei olnud valgesärkisid süüdistada toores mängus, sadas valgesärkidele tihedalt hüüdeid, nagu „rasboiniki“, „mjäsniki“ jne. Sõimamiseks olid ära õpitud mõned eestikeelsed sõnad, mis tulid välvakuvate hammaste vahelt krigisevalt välja. Teisel poolajal tõusis kisa oma haripunktile. Lätlased ütlevad vahest ise, et „kus 3 lätlast, seal 7 parteid“, kuid seekord oli välja ümber nagu üks lätlane, kel mitutuhat kõri. Selle kisaga loodigi teine poolaeg, mil punasärkidel ei puudunud võiduvõimalusi. Kainelt arvates näib lollusena, et kisa võib võistlusväljal enam mängida kui meeskond ise, kuid tegelikult oli see siiski nii. Normaalsel olukorral oleks Eesti kindlalt jatkanud oma esimese poolaja ladusalt jalgpalli lõpuni, kuid teisel poolajal taandus see Läti publiku marulise kisa ees, mis meie mängijad tegi ebakindlaks ja pani närvitsema. See on mõistetav tundmisel, et ümberringi keeb põrgu. Läti mängijad olid selles põrgus kui punased kuradid, kes valgesärgilist „ristirahvast“ tahtsid nahka pista. Muidugi on see võrdlus paksuvärviline, kuid tegelikult oli olukord teise poolaja mõnes osas säärane, et lätlased „mängisid“ tõepoolest hullunutenä, kes silmade ees ei näinud muud kui Eesti värvavat, millele nad tormasid mõistuse kaotanud amokijooksujatena. See oli ümber välja mõrgava massi psühhoos, mis Läti mängijaid moondas tormamishulludeks.

Kuigi turniir ja selle lõpuvõistlus kirjeldatud kombel ujutas üle harilikku piiriid ja tahtis uhtuda asja kultuurilikkuse, ei saa turniirisse siiski suhtuda eitavalt ja mahategevalt. Läti publik ei ole ilalgi olnud, nagu seda on olnud juhus märkida varemaltki, küllalt tsiviliseeritud ja

Läti meeskond, kes oli Eestile purematuks pähkliks.

puhtsportlik, kes lepib ainuüksi vaatlemisega või piirisid mittekaotava ergutamisega. Seekord oli neil küllalt erakordset põhjust, mida ei saa jätta tunnustamata, soovida peaaegu kõikide abinõudega oma meeskonna võitu. Peale Rootsi sauna suur kaotus ka Eestile — see oleks Läti jalgpallile olnud mitte ükski pankrott, vaid ka peaaegu surm. Nüüd kaotasid nad küll turniiri, kuid lohutusega jäi neile lõpumatschi viigi poolmuna. Humaansetena võime meie lätlastega kaasagi rõõmustada, et naabrill ei läinud väga halvasti. Sinna juure paneme lootuse, et nende publik edaspidi muutub kindlasti objektiivsemaks ja sportlikumaks, sest ei ole põhjust arvata, et naabrid edenemisest jääks puutumata ja meie ennast võistlustel Riias ka tulevikus tunneks Läti publiku nagu vaenulise metsrahva keskel.

Meie elame ruttu, väga ruttu ja spordis on suurele publikule enamikul kordadest maksev ainult silmapilk. Balti turniir on Eestile, Lätile ja Leedule kujunenud suursündmuseks jalgpalli alal, mis üle palju muu köidab meeli kolmes nimetatud riigis ja mille kohta huvi ei ole ainult silmapilkne. Ei peaks olema raske ennustada, et edaspidi Balti turniir võidab tähtsuset ja huvilt veel juure ja ületab seepoolest tavalised üksikud maavõistlused. See oli õnnestunud mõte, millele tuli meie vana pallikindral A. Mändvere, kui 1927. a. kevadel Soome lahel, tagasisõidul Helsingi pallinädalalt, koos Läti ja Leedu liidu tolaegsete esimeeste R. Jamsoni ja J. Piragiusega otsustati Balti turniiri korraldamine.

Nüüd on Eesti B. M.

Leedulaste „võitlus elu ja surma peale“.

Eesti on võitnud Leedu 5:0, 5:0 ja möödunud aastal koguni 6:0. Need on valgesärkide rekordvõidud, mis meie suurelt pallipublikult siiski on saanud vähema tähelepanu, kui nad seda on teeninud. Nüüd Riias võitis Eesti Leedu 5:2 ja see oli algusest lõpuni tüse võistlus, millist leedulased meie varem kuue aasta kestes ei ole pakkunudki.

Toome selle võistluse kohta siin väljavõtte „Rigasche Rundschau“ kirjeldusest, millest on näha, kuidas võrad hindasid meie meeskonna mängu. Selles kirjelduses on romaani laadi ja üllatavat kiitust, mis siiski lähedane sündmusele enesele.

Leht kirjutab: „See oli võitlus. Seisime osavõtmata vaatlejatenä väljal, kuid olime mängust kaasa haaratud. See oli ei miski muu kui pinevus, lõdvestus ja uuesti täiesti suur pinevus. See oli võitlus elu ja surma peale, mille sarnast meie ühelgi maavõistlusel seni näinud ei ole. See oli mäng, milles viimane jäi välja pandi. See oli suurvõitlus Balti turniiril ja Läti-Leedu mäng kahvatus sellega võrreldes täiesti. Oli selgelt märgata kõrgepinget, mis väljalt hoovas publikusse. See ei olnud enam mäng, vaid energia laine täi-

tis kõik ja püsis ka siis, kui Eesti võit oli juba kindel. Leedul olid Läti sümpaatiad. Ei oleks võinud pidada võimalikuks, millise hiigla parteilikkusega publik mängu kaasa elas. Poolehoiu avaldused voogasid üle välja ja need ei olnud vähem tugevad kui oleks Läti oma meeskond olnud võistlemas. Ja see poolehoiu orkaan kuulus täielikult Leedule, esimesest kuni viimase hetkeni. Mitte ainult siis, kui Leedu võit veel oli võimalikkuse piirides, vaid ka lõpul, ja veel siis oli tribüün avalikult dr. Bauvensi vastu, kui ta leedulaste heaks ei annud 11-meetri karistuslööki.“ Lõpuks on veel öeldud: „Leedu meeskond oli võrratult parem kui eelmisel päeval Läti vastu. Kiirem, sihiteadlikum, kooskõlalisem ja vapram. Leedulased mängisid kiiduvääriliselt ja fairilt, kuid kaotasid Eesti targale ja tehniliselt kõrgeväärtuslikule edurivile. Eesti edurivi on parem Läti omast.“

„Pehdeja Brihdi“ kirjutas sama Eesti-Leedu kohta: „Leedu meeskonda ei olnud Läti-Leeduga võrreldes lihtsalt ära tunda ja leedulased kutsusid esile imestuse oma hiigla energia ja kena kooskõlaga. Teisel poolajal lõppes leedulaste vastupidavus ja Eesti meeskond oma rutiiniga muutus täielikuks peremeheks. Eesti kaitses hiiglus V. Silberg, poolkaitse oli oma kohtadel, kuid kõige tugevam on Eesti meeskonna edurivi, eriti keskkolmik. Lõpul võttis mäng väga brutaalset loomu ja vahekohtunikul oli raske hoida vaos mängijate põlema süttinud kirgesid.“

„Latvis“, kellel on Läti lehtedest kõige asjatundlikum spordiosakond Ad. Plumsi toimetusel, kirjutas muu seas: „Eesti väravavaht Kürbist tuleb Leedu vv. Igovinaest nõrgemaks pidada. Eesti kaitsed oli tugevam Leedu omast. Väga tugev on aga Eesti edurivi.“

Eesti—Leedu matsch oli veel põnevam kui Eesti—Läti oma. Selles oli „kõrgelt dramaatilisi stseene“, nagu ütleb „Rigasche Rundschau“. Foule tegi jällegi Leedu rohkem kui Eesti. Sellele vaatamata peeti aga üldiselt Riias Eesti mängu tooreks! Leedulastel oli kaasas 80 huvireisijat. Oli tahtnud tulla koguni 200, kuid neile kõigile ei olnud annud Leedu valitsus sõiduluba. Need 80 leedulast olid isamaalikkusest päris hullunud ja piirasid meie meeskonna pärast mängu ümber, ägedalt kõneldes ja kätega veheldes. Pinevus ei lahtunud ka pärast riietusruumis. Meie meeskond oli tugevalt võitnud, kuid tagantjärelegi matschi käigust veel väga ärritatud. Ei ole meie mängijaid varemalt näinudki matschi järele nii elektriseerituna. Ärritatud oli ka ungarlane Ferenc Nagy, kes olnud Eesti treener 1925. a. ja praegu Leedu treener. Mees saab leedulastelt 120 dollarit kuus ja ta kontrakt kestab juunist oktoobrini. Küsides, et mis teda siis õieti ärritab, vastas mees, et eestlased võitsid liig rängalt. Meie paremuse vastu ta ei vaidlevat, kuid kaheväravalisest vahest oleks olnud küllalt, nüüd tuli aga vahe kolmeväravaline — oh häda! Leedu meeskond mänginud Eesti vastu sellepä-

Üleriiklikud politsei esivõistlused.

Laurson veab 5000 m jooksus.

Möödunud reedest kuni pühapäevani peeti Tallinnas üleriiklikke politsei esivõistlusi kergejõustikus, ujumises, jalgrattasõidus ja laskmises. Saavutati üldiselt häid tagajärgi ja ületati Eesti rekordegi.

Kõrgust hüppas konst. Steinberg 1.75,

kuuli tõukas konst. Suuk 13.84, 5000 m jooks — 1. konst. Laurson 16.02,7, kasv. Soonberg 16.14,3. Kaugus — 1. konst. Pupart 6.28. Raskus 12,5 kg. — 1. konst. Teearu 16.52; 2. v. kordn. Neumann 15.51. 200 m — 1. kordn. Villo 23,8; 2. konst. Pupart 24,0; 3. abikom. Tann 24,0. 1500 m — 1. konst. Laurson 4.12,1; 2. kasv. Soonberg 4.20,7; 3. allkonst. Madison 4.23,0. 400 m — 1. konst. Pupart 53,2; 2. v. kordn. Villo 53,6; 3. abikom. Tann 53,9. 3000 m — 1. konst. Laurson 9.26,8; 2. Soonberg 9.34,0; 3. Kurm 9.40,4. 100 m — 1. konst. Pupart 11,3; 2. v. kordn. Villo; 3. konst. Steinberg. Kolmik — 1. konst. Torbek 13.26. 800 m — 1. konst. Laurson 2.02,4; 2. kasv. Soonberg 2.08,8; 3. allkonst. Madison 2.10,2. Ketas — 1. kordn. Kaasik 35.55; 2. konst. Teearu 35.14; 3. v. kordn. Neumann 35.04.

Jalgrattasõit: 5 km — 1. allkonst. Rossmann 8.32,2; 2. v. kordn. Lõhmus 8.56,0; 3. konst. Matt 8.57,6. 25 km — 1. allkonst. Rossmann 48.48,3; 2. v. kordn. Lõhmus 48.52,7.

Ujumine: 100 m vab. — 1. kants. am. Pärli 1.26,0; 2. kordn. A. Raig 1.39,8. 400 m vab. — 1. kants. am. Pärli 8.21,6; 2. ag. Mäng 9.38,1.

Parimaks sportlaseks võistlustel osutus konst. Pupart. Spordiringidest võitis suure ülekaaluga Tallinn Tartu ees.

Pezold 8.46. Oda naist. — 1. Telling 29.31,5; 2. Kõiv 29.31; 3. Rezold 23.92. 4×60 m naist. — 1. Akad. sp. kl. 34,0 (uus Tartumaa rek.). Seitsmest võitis Akadeemiline spordiklubi 223 punktiga Tartu Kalevi 213 punkti ees.

Eesti lahtised esivõistlused tennis- ses.

Terve nädala Tallinna tennis-hokiklubi korraldusel kestnud tennisivõistlused töid sensatsiooniliselt rohkesti meistrikohti võistluste korraldajale. Kalev deplatseeriti täielikult, kuna Eestimaa tennisiklubi suutis ainult proua Hesse näol endale panna kinni ühe tiitli.

Meeste üksikmängu finaalis lõi Lasn (T. t.-h. kl.) Pukki (Kal.) 6:3, 3:6, 6:4, 6:4. Naiste üksikmängus oli finaali tagajärg: pr. Hesse (Eestim. tennisikl.) — pr. A. Paulson (T. t.-h. kl.) 6:1, 6:1. Meeste paarismäng: Lasn, Kleinberg (T. t.-h. kl.) — Pukk, Lohk (Kalev) 6:0, 1:6, 6:0, 6:1. Naiste paarismängus: pr. A. Paulson, prl. Orgussaar (T. t.-h. kl.) — pr. Hesse, prl. Readman (Eestim. t. kl.) 6:3, 6:2. Segapaarismängus: pr. A. Paulson, Lasn (T. t.-h. kl.) pr. Hesse, Dollar (Eestim. t. kl.) 6:1.

Soome esivõistlused kergejõustikus.

Soome tänavused kergejõustiku esivõistlused peeti möödunud laupäeval ja pühapäeval Viiburis. Tagajärjed oid kaunis keskpärased Soome olude kohta, ainult kaks-kolm ala tõusid tavalisest kõrgemale.

Tüsedat kuulivormi näitas A Vahlstedt, kes võistles tänavu kolmandat korda ja näitas ka kolmandat korda tagajärge üle 15 meetri. Esimest korda tõukas ta teatavasti Viiburi maakonnavõistlustel 15.66 (tagajärg ei loe Soome rekordiks maakonnavõistluste tõttu), teist korda ameeriklastega Helsingis 15.27 ja nüüd 15.40,5, mis registreeritakse Soome rekordiks. Vahlstedti tõugete seeria oli 13.80—14.50—15.40,5—15.10—15.20—15.25.

Suur üllatus oli Isa-Järvis (Soome vana olümpiameister) noorema poja Matti võit Penttilä üle odas. Kalle ja Akillese kõrval on Matti nüüd Soome suurimaid sporditähti.

5000 m jooks tõi tänavuse parima tagajärje Soomes. Esimene 400 m läks Toivose vedades 68, 1000 m 2.54 ja 1500 m 4.23. 3 kilomeetriks kulus täpselt 9 minutit ja 4 kilomeetril oli aeg 12.03. Kui 800 meetrit jäi järele, läks Toivosest kõva lõpuspurdiga mööda Loukola, tema kannul Matilainen. 400 meetrit finischist hakkas spurtima Matilainen, jättes Loukola kümme meetrit maha. Matilaist oodati juba võitjaks, ta on tuntud kõva finischimehena, kuid seekord läks lugu teisiti — Loukola püüdis ta uuesti kinni ja jättis veel tarvilised meetrid mahagi.

Võistluste tagajärjed olid: kuul — 1. Vahlstedt 15.40,5 (uus Soome rekord); 2. K. Järvinen 14.61; 3. Torpo 14.34. 800 m — 1. Larva 1.57,6; 2. Helgas 1.57,9; 3. Lehtonen 1.58,0. 400 m tõk. — 1. J. Matilainen 55,8; 2. Mattila 56,1; 3. Jukola 57,3. 200 m — 1. A. Järvinen 22,5; 2. Pitkänen 22,7; 3. Huhta 23,0. Kõrgus — 1. Vahlstedt 1.85; 2. Kokkonen 1.80; 3. Dahlmann 1.80. 500 m — 1. Loukola 14.48,7; 2. K. Matilainen 14.51,7; 3. Potila 15.01,1. Kaugus — 1. Topelius 7.08; 2. Tulikoura 7.00; 3. Gustafsson 6.82. 100 m — 1. Koponen 10,8; 2. A. Järvinen 1,20 m; 3. Mattila 1,30 m. 110 m tõk. — 1. Sjöstedt 15,3 (uus Soome rekord); 2. A. Järvinen 2,80 m. Rohkem osavõtjaid ei olnud. 400 m — 1. Huhta 51,0; 2. Niini 51,7; 3. Haampää 52,0. 1500 m — 1. Helgas 4.03,1; 2. Koivunaho 4.03,8; 3. Jokivirta 4.04,4. 10.000 m — 1. Loukola 31.22,4; 2. Toivonen 31.27,1; 3. K. Matilainen 31.45,8. Oda — 1. M. Järvinen 66,18; 2. Penttilä 64,52; 3. Lamppu 60,78. Vasar — 1. Pörhölä 48,04; 2. Eriksson 47,03; 3. Siltanen 42,05. Ketas — 1. Kivi 44,43; 2. Kenttä 43,77; 3. Torpo 41,72. Teivas — 1. Lindroth 3,80; 2. Kymäläinen 3,80; 3. Nikander 3,60. Kolmik — 1. Tulikoura 14,66; 2. Rajasaari 14,19; 3. Rainio 14,13.

Pärnus kergejõustik tõusul.

Kesknädalal korraldas Pärnu Vaprus järjekorralise kergejõustiku õhtumiitingu. Võistlustest võttis osa ka Felix Beldsinski, Tall. Kalevist. Miiting läks nõretava reklaami all. Tulu ei jäänud muudugi ka tulemata. Publikut oli rohkelt ja kassa rekordiline.

Osavõtjaid oli keskmiselt ja tagajärjed rahuldavad. Purustati üks Eesti rekord ja kuus Pärnumaa oma. Fred Kuus oli hoos ja kattis 150 m rekordilise ajaga, kus ajamõõtjad näitasid 17,3—17,3—17,3 ja 17,2. Endine rekord oli 17,4. Kauguses püstitas isiklise rekordi Joh. Kangur, Vaprus, kes saavutas 6,23. Kolmik on tõusul Aug. Kongas, Tervis, kes iga võistlusega edeneb 10 sm. viisi. Felix Beldsinski kattis 3000 m ajaga 9.05,2. Felixi kavatsus parandada Eesti rekordi, luhtus sõeraja tõttu. Staadioni rajast on head vaid viis välimist 100 m. teed, kuna ringtee äärmiselt ebatasane, kohati pehme ja samas jällegi liig kõva. Üldiselt tuleks rohkem hoolitseda välja eest.

Häid saavutusi püstitasid jällegi noored. Kolmikus ähvardavad noored jätta varju juba kõige lähemas tulevikus „vanad“. Odas oli tubli Harald Puistama, kes lennutas 49,50 m. Teatejooksus näidati kaunist aega 30,0. Keskmise aeg seega 7,5.

2 uut Eesti rekordi naistele.

Teitelbaum 60 m — 7,9, 200 m — 26,9, kaugust 5.42.

Laupäeval ja pühapäeval peetud Greifi ja Kalevi naismatschil oli rida haruldasi tagajärgi: 60 m — 1. Teitelbaum, Kalev, 7,9 (Eesti rekordi kordamine); 2. Konopinsky, Greif, 8,1; 3. Bever, Greif, 8,2. Kuul — 1. Teitelbaum 10.43; 2. Bever 9.32; 3. Konopinsky 9.27. Kõrgus — 1. Suits, Kalev, 1.30; 2. Bever 1.30; 3. Konopinsky 1.25. 4×60 m — 1. Kalev 33,5; 2. Greif 34,5. 200 m — 1. Teitelbaum 26,9 (uus Eesti rekord); 2. Bever 29,0; 3. Konopinsky 29,3. Kaugus — 1. Teitelbaum 5.42 (uus Eesti rekord); 2. Bever 4.72; 3. Suits 4.68. Oda — 1. Teitelbaum 28.15; 2. Konopinsky 25.45; 3. Bever 24.75. Ketas — 1. Teitelbaum 28.97; 2. Suits 27.69; 3. Bever 24.74. Üldvõit Kalevi kasuks 42:34.

Kalev Lätis.

Kogu suve nõrgas vormis püsinud Kalev, kes selle asemel, et tõsiselt treeningut võtta käsilise sõitis võistlema Lätti, sai Liibavis Olümpialt kahe kaotuse osaliseks. Esimene matsch lõppes 1:3, teine 1:6. Teisel matschil löödi puruks ka Piperali lõualuu.

Tartumaa esivõistlused kergejõustikus.

Laupäeval ja pühapäeval peeti Tartumaa esivõistlusi kergejõustikus. Tartu on praegu selle ala kindlam kants ja Tartu saavutus tuleb pidada jumestavateks kogu maale.

Esivõistlused möödusid siiski ilma suurema elavuseta. Ka Tartu publik näib olevat küllastunud kergejõustikust ja moodustas võistlusvälja ümber õige hõreda rõnga. Tagajärjed osutasid üldiselt tõusu, kuid puudusid eriti väljapaistvad saavutused. Viimaste liiki kuulub vist ainult Koroli 51,0, mis Tartu tee kohta on võrdlemisi haruldane. Heal rajal peaks Korol suutma katta 400 m alla 50 sek.

Tugevama konkurentsiga olid üldse jooksud, kuna visked ja hüpped on eelmistel aastatel näinud pinevamaid päevi.

100 m — 1. Labent 11,4; 2. Korol; 3. Ütt. 200 m — 1. Korol 23,4; 2. Rattus 24,0; 3. Ütt 24,2. 400 m — 1. Korol 51,0 (uus Eesti rekord); 2. Rattus 53,4; 3. Gern 54,0. 800 m — 1. Gern 2.05,2; 2. Mihelson 2.05,5; 3. Püss 2.06,7. 1500 m — 1. Püss 4.20,7; 2. Mihelson 4.22,4; 3. Anon 4.26,9. 5000 m — 1. Prost 16.24,9; 2. Koidu 16.37,9; 3. Laas 16.49,8. 4×100 m — 1. Tartu Kalev 45,9 (uus Tartumaa rekord); 2. Akad. sp. kl. 800+400+200+100 m — 1. Tartu Kalev 3.45,4 (uus Tartumaa rekord). Kaugus — 1. Labent 6.75 (uus Tartumaa rekord); 2. Jakobson 6.46; 3. Rattus 6.37. Kõrgus 1. Sule 1.70; 2. Roht 1.70; 3. Kink 1.65. Teivas — 1. Reisner 3.40; 2. Sule 3.30; 3. Kallas 3.20. Kolmik — 1. Jakobson 13.54; 2. Labent 13.34; 3. Raudsepp 12.99. Kuul — Feldmann 13.36; 2. Simson 13.29; 3. Sule 12.92. Ketas — 1. Erikson 41.68; 2. Feldmann 41.66; 3. Sule 39.63. Oda — 1. Sule 57.18; 2. Schüts 55.52; 3. Erikson 52.83. 60 m naist. — 1. Ploetz 8,5; 2. Israel; 3. Rezold. Kaugus naist. — 1. Preht 4.61; 2. Rezold 4.59; 3. Ploetz 4.47. Kõrgus naist. 1. Israel 1.30; 2. Rezold 1.25; 3. Kõiv 1.25. Ketas naist. — 1. Telling 28.04 (uus Tartumaa rek.); 2. Kõiv 24.70; 3. Rezold 24.13. Kuul naist. — 1. Telling 9.16; 2. Kõiv 8.52; 3.

Eesti võidukas meeskond Riias. Seisavad vasakult: Reinfeldt, Ellmann, Räästas, R. Silberg, Tipner, Paal, Kaljot, Kull, Ratnik. Põlvitavad: Mägi, V. Silberg, Einmann, Pihlak ja Kallaste.

rast nii hästi, et tema kokku seadnud Leedu meeskonna, kuna Läti vastu olevat meeskond koostatud vastu tema õigekspidamist. Kõneles, et ta on leedulastele juba aegsalt seletanud, et eestlasi võita on neil võimatu, kuid lätlased olevat neile paras võimalus — nüüd oli luhta läinud ka seegi!

Õige on, et Eestil oli Leeduga palju rängem matsch kui Lätil ja Leedu oleks võinud oma teisele matschile sarnaneva mänguga üllatada Lätti.

Eesti—Leedu statistika.

Esimene poolaeg.

Värvaid: Eesti 2, Leedu 2.
Värvalööke: Eesti 10, Leedu 9.
Nurgalööke: Eesti 1, Leedu 0.
Väravaute löi Eesti 7, Leedu 3.
Küljeoute viskas sisse: Eesti 11, Leedu 15.
Vabalööke foulide eest: Eesti 8, Leedu 10.

Teine poolaeg.

Värvaid: Eesti 3, Leedu 0.
Värvalööke: Eesti 14, Leedu 3.
Nurgalööke: Eesti 1, Leedu 2.
Väravaute: Eesti 7, Leedu 5.
Küljeoute: Eesti 11, Leedu 15.
Vabalööke foulide eest: Eesti 10, Leedu 6.

Meeskondade koosseisud: Eesti: Kürbis; V. Silberg — Kallaste; Reinfeldt — Kull (Paalberg) — Kaljot; Räästas (Paal) — Pihlak — Ellmann — Idlane (Räästas). Klambrites tähendatud vahetusmehed asusid mängu teisel poolajal. Leedu: Igovinas (KSS); Nopens (Memeler Spielvereinigung) — Gvildys (Memeler Spvgg.); Vagneris (KSK Kultus) — Marcinkus (LFLS) — Dirgela (LFLS Taurus); Lingys (KSK Kultus) — Bruzinskis — Chmylevskis — Rutkauskas (kõik 3 Memeler Spvgg.) — Zukauskas (KSK Kultus). Seega olid Klaipedast kaitsekolmik ja edurivi keskkolmik.

Värvaid tehti: 16. min. vs. Einmann 1:0. 15 meetri madallöök vä. Idlase söödust paremasse nurka.

23. min. ps. Bruzinskis 1:1. Vv. Kürbis pillas 35 meetri vabalöögist tulnud palli, mis langes saagiks kiirele klaipedasest ps. Bruzinskile. Poiss mängib teist korda Leedu rahvusmeeskonnas ja on ka vanuselt meeskonna kõige noorem — ainult 17 aastane.

32. min. ps. Pihlak 2:1. Pb. Nopens tegi vea, Pihlak vallutas palli, driblas ka väravavahist mööda ning veeretask palli võrku.

35. min. vs. Rutkauskas 2:2. Värava tegi jällegi klaipedlane. Madallöök kümnekonnalt meetrit.

Teise poolaja 12. min. teeb ph. Vagneris fouli vä. Räästale. Vabalöögi 25 meetrit löi vh. Kaljot Leedu lati alla. Leedulaste protestil tühistati värav, mida vahekohtunik alul juba tunnustas.

14. min. vs. Einmann 3:2. Pä. Paali söödust lähedalt volleyga.

30. min. tf. Ellmann 4:2. Vä. Räästa nurgalöögi järel väravaesise tihnikust.

40. min. tf. Ellmann 5:2, mis jäi lõpuseisuks.

Pealtvaatajaid oli 1500, matsch peeti 15. aug. Eesti-Leedu 7. maavõistlusest on Eesti võitnud 6, Leedu 1. Väravate vahekord Eesti heaks 26:5.

Läti—Leedu statistika.

Värvaid: Läti 3 (0), Leedu 1 (0).
Värvalööke: Läti 23 (14), Leedu 8 (1).
Nurgalööke: Läti 7 (4), Leedu 3 (3).
Väravaute: Läti 10 (5), Leedu 18 (14).
Küljeoute: Läti 35 (17), Leedu 21 (9).
Vabalööke: Läti 16 (10), Leedu 18 (11).
Sulgusid: Läti 2 (1), Leedu 1 (0).

Klambrites vastavad arvud esimese poolaja kohta.

*
Värvaid tehti: vs. Plade teise poolaja 5., 21. ja 40. minutil, millega seis oli Läti heaks 3:0. Vs. Valdi Plade tuli mängu 31. minutil Stauvers asemele. Oma hat-trickil saavutas ta esimese värava pä. Taurinschi tsenderdusest, teise ps. Priede püstsöödust 15-meetrilt volleyga, kolmanda üksiklõbimurdest 10-meetrilt.

20 sekundit enne lõpuvilet tegi tf. Chmylevskis 3:1. Vabalöögi järele pillas vv. Greble palli maha, mille leedulane torkas väravasse.

Meeskondade koosseisud: Leedu: Abramikas (LFLS) — Nopens (LFLS) — Vagneris (KSK Kultus); Bulvicius (LFLS) — Marcinkus (LFLS) — Bankauskas (LFLS); Rutkauskas — Bruzinskis — Chmylevskis (kõik 3 Memeler Spvgg.) — Stasiukonis (LFLS) — Zukauskas (KSK Kultus). Meeskonnas 4 uut internatsionaali — pä., ps., tf. ja vs. Meeskonna suurem internatsionaal oli vä. Zukauskas, kel see matsch oli üheksas Leedu eest. 22. min. sai vigastada vh. Bulvicius, kelle kohale tuli Dirgela (LFLS Taurus).

Läti: Greble (LSB); Gravelis (RFK) — Svistunenko (RW); Novickis (RW) — Scheibels (RFK) — Berzinsch (RFK); Balodis (Amaties) — Priede (ASK) — Petersons (RFK) — Stauvers (RFK) — Pavlovs (RFK). 31. min. vahetati vs. Stauvers Pladega (RFK) ja teisel poolajal pä. Balodis Taurinschiga (RFK.). Esimest korda Läti rahvusmeeskonnas mängisid tf. Petersons (18-aastane) ja vs. Stauvers.

Matsch peeti 14. aug., pealtvaatajaid ligi 3000.

Eesti—Läti 2:2.

Andmed turniiri finaali kohta.

Balti 2. turniiri finaali, mis koos sellega oli kümnes maavõistlus Eesti ja Läti vahel, peeti 16. aug. 4500 pealtvaataja ees LSB väljal. Samal väljal peeti 1922. aastal esimene Eesti-Läti.

Meeskondade koosseisud:

Eesti: Tipner; V. Silberg — Kallaste; Reinfeldt — R. Silberg — Mägi; Paal — Pihlak — Ellmann — Räästas. Koosseisus seega Spordist 7 meest, TJK-st 3 ja Kalevist 1. Einmannile oli see 25. maavõistlus Eesti eest.

Läti: Greble (LSB); Svistunenko (RW) — Gravelis (RFK); Novickis (RW) — Scheibels (RFK) — Tils (Olimpija); Taurinsch (RFK) — Zins (Olimp.) — Petersons (RFK) — Priede (ASK) — Pavlovs (RFK). 25. min. vahetati pr. Zins vs. Priedega ja viimase kohale tuli uue mehena Plade (RFK).

Värvaid tehti:

9. min. vs. Einmann 1:0. Pä. Paali tsenderdusest tegi Einmann värava lähedalt peaga vasakusse nurka.

26. min. ps. Priede 1:1. Söödu andis th. Scheibels. Lööja oli ofsaidis. Värav tehti kahelt meetrit.

29. min. tf. Ellmann 2:1. 15 m volleylöök vä. Räästa söödust täiesti paremasse nurka. Teise poolaja 17. min. vä. Pavlovs 2:2. Pall tuli väravaesise tihnikust ps. Priedelt. Värav tehti meetrit maalt.

Muud andmed:

Värvalööke: Eesti 10 (9), Läti 17 (7).
Nurgalööke: Eesti 2 (1), Läti 5 (4).
Väravaute: Eesti 17 (8), Läti 9 (5).
Küljeoute: Eesti 32 (14), Läti 46 (13).
Sulgusid: Eesti 2 (1), Läti 3 (3).
Vabalööke: Eesti 26 (13), Läti 20 (11).

Klambrites vastavad arvud esimese poolaja kohta.

Rohelissärkide meeskond

tuli Kaunases Riiga 22 mängijaga, neist Klaipe-
pedast 8. Nagu 1. turniiril Tallinnas, tuli leedulastel ka nüüd Riias leppida kaotustega, kuigi nad olid tulnud võitma. Siiski olid leedulased seekord tunduvalt paremad. Juba resultaadid ise kõnelevad seda: Tallinnas oli nende väravate vahekorid 0:9, nüüd Riias 3:8. Mõlemate matschide esimesed poolajad lõpetasid nad viigiga. Tuleval aastal Kaunases võivad nad vast juba üllatada ühe viigi või võiduga.

Lätlastele andsid nad oma schansid ära poolmüüdi. Väravateta poolaja järele ennustas meie väravavaht Ratnik veel Leedu võitu 2:1. Eesti vastu sooritasid rohelistärgid aga väga kalli ja toreda mängu. Säärased jalgpalliga oleks Leedul olnud Läti vastu enamik võiduvõimalustest. Resultaat 2:5 Eesti vastu on Leedule küll õige suur kaotus, kuid nende mäng oli hea ja teenib täiesti kiitust.

Leedu meeskonna väljapaistvam mees oli klaipeplane pb. Nopens. Tal on rahvusvahelise backi formaati, kuid selle juures väga halb omadus: tehtud viga ei katsu ta parandada. Kahe matschi kohta tegi ta mõõdalöökidena kaks ränka viga, mis maksid ka 2 väravat. Vea parandamine mõlematel juhudel ei näinud võimaliku, kuid selle katsumise asemel jäi mees kokkunikult seisma soolasambana. Tsentrhalf Marcinkus oli poolkaitse parem ja võrdlusena näiteks tublim meie Paalbergist. Klaipeeda noormeestest keskkolmik Eesti vastu oli tragi ja poisid nõelasid igal võimalusel. Kõik kahe matschi kolm väravat tegid klaipeplased ja üks väravatest oli päris kena löögiga. Vä. Zukauskas, keda leedulased ise hüüavad „Shuk“ ja meie mehed teda on ristunud „sitikaks“, ei tulnud hoolimata suurtest püüetest toime väravalöömisega. Kasvult on Shuk päkapiku-mehike, kuid kräbe ja terav. Reinfeldiga maadlesid nad alatasa. Parimäär leedulastel ei olnud suur asi.

Treener Nagy kaebas, et mängijate materjal Leedus olevat nõrgem kui Eestis ja Lätis. Ka aetavat rohkelt klubi poliitikat, millega võib seletada leedulaste halba koosseisu ja veel halvemast mängu Lätiga. Vs. Stasiukonis, kes mängis koosseisus Läti vastu, olevat üksi palju rikkunud rohelistärgide schansse. Tuleval aastal 3. turniiril Kaunases tahab Leedu mängida täiele pangale.

Punasärkide meeskond.

V. Daukscha, kes teist aastat on punasärkide meeskonna suurte volitustega kokkuseadja, ei kujuta enesest asjatundjana ega ka isikuna palju. Rootsi sõiduga pragnes ta jalgealune täiesti. Lehed kippusid mehele ühtevalu kallale ja soovitasid kindrali kohale tagasi kutsuda J. Redlichs. Kohe peale turniiri tuligi Daukscha kukutamise. Nüüd saab etteotsa jälle vist Redlichs, kes ikkagi on suur kuju Läti jalgpallis. Turniiri ajal istus ta veel ajakirjanikkude seas „Jaunakas Sinase“ esindajana.

Liibavi Olimpia tuleb arvatavasti jälle Läti meistriks. Nii oli loomulik, et Rootsisse kaasa võeti ka rida meistermängijatest provintslasi. Suurte kaotuste üheks põhjuseks peeti aga hiljem, et RFK ja Olimpia mehed ei oska koos mängida. Seepärast ei pandud Läti meeskonda Leedu vastu ühtki liibavlast. See koosseis suutis näidata ainult viletsavõitu mängu ja Eesti vastu kutsuti kohale ka liibavlasti. Sellega oli kui mitte muud, siis vähemalt alla kriipsutatud Läti rahvuslik üksmeel võistluses Eesti vastu. Kokku kasutas Läti kahel matschil 15 mängijat.

Kaitse ja poolkaitse olid punasärkide paremad liinid. Kaitstes oli täiesti kindel mees vb. Gravelis. Pb. Svistunenko ei annud talle palju järele. Väravavaht Greble ei ole siiski mees suurest klassist. Kolmest väravast, mis Lätile kahe matschiga löödi, oleks Tipneri taoline väravavaht püüdnud kaks. Mängul Leedu vastu pillas ta palli, mis maksis värava ja Eesti vastu lasi ta sisse Ellmanni löögi. See oli küll toredalt tehtud — 15-meetri täisvolley ja päeva parim värav, kuid siiski mitte kõige kõvema sordi löök. Greble arvas, et Ellmann hakkab palli veel seadma ja ei olnud valmistatud õhulöögile. See tuli üllatusena ja kui mees tegi mahaviske, oli pall ta keha alt läbi — võrgus.

Poolkaitse raskuspunkt oli th. Scheibels. Ta on vanemaks jäänud ja endiste aastate noorus-

likust nõksutamisest ning eputamisest väsinud, kuid siiski veel praegugi kolme riigi parim tsentrhalf. Äärehalfid, keda esines kolm — Novitski, Tils ja Berzinsch, olid kõik võrdlemisi ühtlaselt tublid ja meie Reinfeldi klassist. Edurivis oli lätlaste parim mees vs. Plade. Ta on toorevõitu mängija ja kardetav mees nii löögi kui läbitungi poolest. Tal on ikka alles kõva särts sees. Tf. Petersons ja ps. Priede ei pakkunud palju, kuid selle eest olid ääred hoogsad. Vä. Pavlovs oli eriti läbitungiv, ning selle juures ka hea taktik. Pä. Taurinsch mängis varemalt paremsisemist, võitis mõõdnud aastal oma väravaga Balti turniiri Lätile ja on varemaltki löönud mitu väravat Eestile. Nüüd ratsagrenadeerina paremäärel oli ta jällegi löögi-mees, kuigi mitte kõige parema õnnega.

Valgesärkide meeskond.

Balti turniiri puhul tuleb üle mitme aja kõige rohkem rahul olla Eesti eduriviga. See oli Riias mõlematel matschidel meie meeskonna parem liin ja kujunes tähtsamaks tururiks meie võidu otsustamisel. Meie forwardid on harilikult olnud seni head või rahuldavad, kuni pool-surmakindlad schansid käes, siis on aga puudunud ikka see viimane nõks. Nüüd kombineerisid mehed ladusalt, kuid olid selle juures ka löögirõõmsad. Kahe matschi kohta 7 väravat kibedas võistluses — see on kena saavutus meie edurivile. Edurivi keskkolmik Pihlak-Ellmann-Einmann oli kohati päris tore. See keskkolmik teadis hästi, et tugev pealetung on tugevaim relv. Ellmann ja Einmann olid edurivi hiilgemehed, kumbki neist tegi 3 väravat. Ellmannil on rohkelt jalgpallimõistust ja seda tarvitab ta hästi. Einmann oli „värskes verena“ edurivis õnnestunud mees ja näitas, et väravate löömine ei olegi nii raske kui kaebatakse. Pihlak on oma vormis tänava läinud tagasi. Esimene pooltund mängib ta suurepäraselt, kuid siis väsib ja hakkab palli ümber niisama keerutama. Ka on ta suurtükki viimasel ajal roostes. Riias tuli ta toime ainult ühe väravaga, mis pealegi ei olnud kergatusest tehtud, vaid väravasse sisse driblatud. Ildane, kes klubivõistlustel südi, ei passi ikka veel suurvõistlustesse ja mängu tuli tuua Paal. See mees elab oma suurtest võistluskogemustest ja tegi oma lihtsa, kuid kindla mänguga päris väikest imet. Räästas teise ääremehena ei saa kuidagi kätte kindlamat vormi. Riias oli ta mõlematel mängudel rāpakas, tikkus tsentrisse ja tegi ilmetut mängu. Nii tuleb tahtmatult arvestada võimalusega, et Soome vastu mängu panna vasakäärana Joll, kel sarnanevalt Paalile on kindlaimeline ja kogemusrikas mäng, mis annab rohkem tagajärjekust.

Poolkaitse liinis käis kahe päevaga tules 6 halfi, neist tsentrhalfisid tervelt kolm. Mängul Leedu vastu oli Kulli vahetamine Paalbergiga täiesti põhjendamatu. R. Silbergi ja F. Kulli paremuse küsimus on väga lahtine, kuid neile ei ulata lähedale Paalberg. Kullil on rohkem pallikäsitust ja nappu, kuid Silbergil enam liikuvust. Keskpärased on nad siiski mõlemad. Mägi, kes samaselt R. Silbergile oli uus internatsionaal, on aeglane mees ja ei saanud toime pä. Taurinschiga. Kaljot on praegu veel Mägist pisut parem. Poolkaitse tublim oli mõlematel mängudel ph. Reinfeldt.

Kaitstes oli V. Silberg tõeline bulldogg värava ees. Ta oli parim back kolme meeskonna kohta oma kolossaalselt kindla löögiga ja kiire stardiga pallile. Taktika poolest on ta vast pisut nõrk, kuid Riia heitlustes ei näinud kaitset taktikat kuigi palju tarvis. See oli mees, kes ägedas löömingus, kus kõik tihti segamini oli, pallile pihta suutis anda. Kahjuks ei olnud bulldoggisid terve paar, sest Kallaste mängis rohkelt alavormis olevana. Korralikke lööke tuli tal välja väga vähe. Kallastel oli küll perekondlikke põhjusi, mis mõjusid. Ta oli väikse lapse jätnud raskelt haigena Tallinna.

Tipner väravas oli tubli, nagu oma headel päevadel. Lätlaste poolt löödud väravate vastu ei olnud tal parata, sest mõlemad väravad olid sisse trügitud meetritl või kahelt. Leedu vastu seisid väravas Kürbis, kes oli meie kolmas uus internatsionaal Riias, kuid tema esinemine ei olnud rahuldav.

Teisel poolajal paremuse lätlastele andis meie poolkaitse ja kaitse kokkuvajumine. Tagameeskonna 6 mehelt oli nõrkasid kolm. Liinid ei pidanud tugevale mängule vastu ja see andis

ülekaalu lätlaste kätte. Lätlaste kaitse ja poolkaitse oli ühtlaselt parem meie vastavatest liinidest ja see mõjus mängule. Läti edurivi, kes meie edurivist üldiselt oli nõrgem, sai tugeva toetuse oma tagameeskonnalt ja leidis ees meie nõrgemad tagaliinid, pidi mäng selle paratamatu tagajärjena vajuma meie värava ette.

Nõrkadele punktidele vaatamata mängis meie meeskond väga üksmeelselt. Taktiliselt ja tehniliselt oli Eesti meeskond turniiri parim ja tuli sellena ka võitjaks.

Dr. P. Bauwens.

Kuulsamat vahekohtunikku kui sakslane dr. P. Bauwens Saksast, ei ole vast enam võimalik saadagi Balti turniirile. Ta on vilemees, kes oma nime kuulsusega võib maha suruda ka kõige halvema kriitika. Amsterdami olümpiaturniiril oli ta vahekohtu komisjoni esimees ja oli seal määratu autoriteet. Praegu keskealine, on ta varemalt tegutsenud ka aktiivmängijana, mil oli back Lääne-Saksa meistermeeskonnas. Just enne Balti turniiri juhtis ta Nürnbergis Saksa meistri võistluste finaali Berliini Hertha ja Spvgg. Fürthi vahel. See mäng kujunes peaaegu tapeluseks, mille juures mõned mängijad said vigastada. Saksa spordiajakirjanduses kiputi selle matschi pärast dr. Bauwensile kallale, kuid siiski ei süüdistatud teda erapoolikuses, samuti ei tehtud teda ka peasuüdlaseks toores mängus, vaid see viimane kirjutati suuremalt osalt berliinlaste kontosse.

Kõik kolm Balti turniiri matschi olid väga jõulised, mille sarnaseid tuleb ette harva. Võit oli igale meeskonnale väga tähtis ja seepärast kiputi mõistetavalt tarvitama lubamatuid võtteid liig rohkelt. Foule oli palju — Läti-Leedu ja Eesti-Leedu mängul kumbagil 34 ja Eesti-Läti mängul 46. Kõige toorem, kui nii öelda, oli kolmest matschist siiski Eesti-Leedu. Läti publikut vihastas, et dr. Bauwens ei annud penaltyt kui seisu 4:2 juures tf. Chmilevskis läbimurdel meie värava ees. Kaljoti poolt viimasel hetkel tehtud pealetungil koos meie mehega kukkus pikali. Asi oli väga küsitav, kuid igatahes võis penalty jätta andmata vähemalt sama hästi kui teda anda. Teiselt poolt oleks aga kindlalt tulnud tunnustada värav, mille seisu 2:2 juures 25-meetri vabalöögist saavutas sama vh. Kaljot. Vahekohtuniku vigadest on veel tuua Läti esimene värav Eestile, mis näis tõesti olevat ofsaid. Seal ei olnud aga tegemist 10-, vaid ainult 1-meetri lise ofsaidiga, nii et see võis väga hõlpsalt jääda märkamatuks vilemehele. Läti-Leedu mängu kohta arvas H. Paal, kes sel matschil toimis liinikohtunikuna, et tervelt kaks Läti kolmest väravast olid tehtud ofsaidist. Tribüünilt see küll silma ei torganud.

Dr. Bauwens hindab puhtaid väravaid üle kõige. 11-meetri karistuslööke ta ei kannata ja seepärast ei olnud neid kolme matschi kohta ühtki. Paljudel teistel rahvusvahelistel vilemeestel oleks turniiril küllalt jatkunud põhjuseid paari-kolme karistuslöögi vilistamiseks. Õiglasem oli, et dr. Bauwens ei olnud penaltyde määramisel nii karme käega, nagu enamik meie vilemeestest. Ka ei hoolinud dr. Bauwens midagi juhuslikkudest handsidest. Nende pähe jättis ta tähele panemata ka mõned meelega tehtud handsid. Ka seegi oli parem, kui vilistada kõike kribu.

Tipner lausus liialdaval, et säärane vilemees sobib rohkem härjavõistlustele kui jalgpallile. Ei taha öelda, et dr. Bauwens lubas liig toorest mängu. See oli jõuline mäng, mis vahel üleliia teravaks läks lihtsa põhjuse tõttu, milleks on kõige kolme meeskonna väikesed tehnilised võimed. Igale on selge, et habras tehniline mäng on täiesti võimatu kahe külameeskonna vahel, kelle mängijad pallile tihti pihtagi ei saa ja jalg mehe enese teadmata tabab vastast. Ka Balti turniiril oli tahtmisi rohkem kui võimist. Lõpuks ei ole jalgpall ju miski õrn ballett, vaid mehise tüü ja soolane võistlussport. See peaks olema ju vana tõde.

Ükski kolmest meeskonnast ei jäänud dr. Bauwensiga rahule, kuid sellele vaatamata ei saa talle kuidagi ette heita vähematki erapoolikust. Ennem võib öelda, et ta tegi mis võis mängu hoidmiseks õigluse roobastes. Mõni teine vilemees oleks kergelt võinud sattuda Läti mõllava publiku mõju alla, mis oleks hävitanud teiste meeskondade võimalusi. Dr. Bauwensiga tuleb olla täiesti rahul.

Võitjate arvamisi.

Evald Tipner, meie värvavaht, ei ole nii vana kui kuulus. Tal on seljataga ainult 23 aastat ja Eesti rahvusmeeskonna värvavas seis ta nüüd 12-dat korda. Läti vastu mängida oli tal kolmas kord ja kaotanud ei ole ta neile kordagi. Tema Läti resultaadid on võidud 1926. a. 1:0, 1927. a. 4:1 ja nüüd 2:2. Tipner ütles: „Lätlastest ei maksa kõneleda, nendega ei saa ju jalgpalli mängida. Esimesel poolajal klappis meil hästi, kuid teisel poolajal oli meie mees juba enne palli lähedale saamist õhku tõstetud.“

Pb. Vladimir Silberg, neljas kord valgesärgimees: „Võitu ei saanud sellest mängust loota. Hea, et nii läks.“

Vb. Rudolf Kallaste: „Eesti-Läti oli mulle kaasa teha 13. maavõistluseks. Ei ole varemalt iialgi nii närvisenud kui seekord.“

Ph. Otto Reinfeldt: „Lätlased mängisid head mängu, meie aga natuke räbalamalt kui harilikult. Jalad on nii ära taotud, et neid ei saa kooski hoida.“

Th. Rudolf Silberg, 23 aastat vana, 1. korda internatsionaal: „Tallinnas oleks meie võitnud selle matschi Läti vastu kahe värvava. Läti ääreaajad olid head. Meie meeskonnas mängisid Kallaste ja Reinfeldt alla oma harilikku vormi.“

Vh. Aleksander Mägi, 24-aastane, 1. korda rahvusmeeskonnas: „Teine poolaeg oli puder. Läti oleks võinud ühe värvava võita. Nii suurt kisa, nagu sel võistlusel, ei ole ma maailmas seni veel kuulnud.“

Pä. Heinrich Paal, oma 33 aastaga meeskonna vanem mängija ja 29 korda internatsionaal: „See oli võitluse poolest peaaegu kõige kõvem mäng, mis Eesti ja Läti vahel peetud. Eesti-Leedu matschi ja lõpumatschi esimene poolaeg väsitas meie mehi ja viis nad kaitsesse. Oma teise poolaja tõttu oleks lätlased pidanud võitma selle võistluse 3:2. Meie meestest olid head vv. Tipner ja pb. Silberg. Einmann forvardina tarvitab veel lihvi. Tallinnas peaks meie sügisel matschil lätlasi võitma 4:2.“

Ps. Arnold Pihlak, oma 35 korraga meie rekordinternatsionaal: „Vanadus kipub kallale. (Ta on alles 27-aastane!) Tahtsin 50 korda Eesti eest mängida, kuid näis kas jõuab. Meie mehed panid viimase välja. Kui meie rahvas ka nii karjaks, siis oleks meil võitmine palju hõlpsam. Kaitse oli Lätile hea.“

Tf. Eduard Ellmann on 27-aastane, valgesärgide edurivis on ta mänginud 28 korda. Rinna oli tal Riia Eesti seltsi poolt meestele annetatud punane roos ja hambus sigar, mille Lätile värvavõimise eest talle oli pakkunud dr. Schwarz. „Olen pisikese kõnega mees,“ lausus Ellmann. „Resultaati 2:1 oleks meie siiski võinud hoida.“

August Silber oli Riias diktaator, kes kokku seadis Eesti meeskonna. Eesti-Läti matschi kohta lausus ta: „Kõige hullem oli kellale silma vaadata. 7 minutit veel aega lõpuvileni, kuid kellaosut ei nihku paigast põrmugi. Kui oleks mänginud see koosseis, mille määras tehniline komisjon, oleks meie kaotanud Lätile ja halvemal mänginud ka Leeduga. Rahvusmeeskonna koostamine tuleb meil anda ühe isiku kätte, mis ära hoiab kompromissidest tingitud lapitud koosseisu. Einmann peaks jääma forvardiliini.“

Reede, 13. kuupäev ja surmarong.

Eesti ekspeditsiooni väljasõit oli 13. augustil, seega õnnelul kuupäeval. Asi läks veel hullemaks: Pärnu maantee ülesõidukohal silmasime surnurongi ja lõpuks oli ka teada, et turniiri otsustav matsch Lätiga on reedel päeval. Kui niipalju kaotuse õnnetust ennustavaid asjaolusid oleks olnud Otto Silberi meeskonna kapteni oleku ajal, siis oleks juba ülemistel viivitamatult rongilt maha kolitud ja turniir jäetud Issanda ja lätlaste hooleks.

Nüüd aga sõideti kartmatult edasi. Ruumi kahes erivagunis oli lähedalt ja olud nii mugaavad, et oleks võinud Riia asemel sõita kas või Pekingisse. Hulk pallimehi on viimastel aastatel hakanud naisemeesteks ja mitmel on ka juba poegi ja tütreid. Poissmeestest viikingite ajad on möödas. Nüüd olid prouad mitte ükski jaa- mas saatmas, vaid ka kaasas. Vagunis liikusid

ja kahistasid kleite prouad Ellmann, Reinfeldt ja Kaljot. Pihlak oli oma proua ja väikesed pojad jätnud koju ning veetis teiste aega demonstreerides viguririkaid kaarditrikke, mida ta Viinist sisse vedanud.

Kaunases või Vilnos?!

Balti pallikonverentsi peeti enne turniiri august Riia kaupmeeste klubis. Konverentsi uudiseks oli, et Balti rahvuste turniirile sarnanevalt tahetakse korraldada võistlused ka kolme riigi paremate klubimeeskondade vahel. Sellest Balti „väikesest turniirist“ võtaks osa iga riigi 1–2 klubimeeskonda, eesotsas meistermeeskondadega. „Väike turniir“ korraldataks iga aasta kevadel ja rahvusmeeskondade oma sügisel. Klubide turniir otsustati „põhimõtteliselt jaatavalt“, nagu öeldakse, ja üksikasjalisema kava väljatöötamine anti Leedu liidu kätte.

Balti karika, mis tuleb hõbedast ja 47 sm kõrge, sai oma kätte valmistada Eesti. Saksa kullasepad tahtsid karika valmistamise eest 1.500 krooni ümber, kuid Eestis tegevast Kopfi kullasepa äri selle 1000 krooniga, nagu meie esindajad kinnitasid. Tuleval aastal on siis karikas valmis ja võitja saab siis tammepärja igaveseks ja karika üheks aastaks oma kätte.

Järgmise — Balti 3. turniiri asukohta määramisel tähenas konverentsi esimees N. Bergs (Läti): „Selge, et see tuleb Kaunases.“ Meie delegaat A. Silber lisas kiirelt täiendusena juure: „Kui leedulased saavad Vilno, siis peame seal!“ Lõbusat naeru sel puhul ei surunud maha leedulased isegi ja 3. turniir otsustati pidada ikkagi Kaunases, tuleva aasta septembrikuu teisel poolal.

Kentsakas arvestamine ja maagiline vahekord 2:2.

Balti turniiri määrustikus on paragrahv, mille põhjal juhtumisel, kui kahel meeskonnal on võrdset punkte, otsustab turniiri võidu võidu- ja kaotusvärvavate parem vahekord.

Eesti saavutas 1 võidu (2 punkti) ja 1 viigi (1 punkt), kokku 3 punkti ja Läti samuti, kuna Leedu kahe kaotusega ei saanud ühtki punkti.

Värvavate kogusumma oli Eestil 7:4 (5:2 ja 2:2), Lätil 5:3 (3:1 ja 2:2) ja Leedul 3:8 (1:3 ja 2:5).

Enne lõpumatschi olid teada kentsakad tulemused, mida annab määrustekohane arvestamine. Nii oleks viigi 0:0 korral võitnud Läti! Värvavate vahekord oleks siis olnud Eestil 5/5, Lätil 3/1. Ühine jagaja on 2 ja vahekord kujuneks: Eestil 5/2, Lätil 6/2, seega Läti võit! Tagajärg 1:1 oleks annud absoluutse viigi ja uue mängu — Eesti vahekord 6/3, Lätil 4/2. Ühine jagaja on 6 ja vahekord oleks kujunenud mõlematel 12/6.

2:2 oli see resultaat, mis kõige kiuste andis võidu Eestile. Vahekord Eestil 7/4, Lätil 5/3, ühine jagaja 12 ja saame Eestile 21/12 ja Lätile 20/12. Eesti võit 1/12 punkti paremusega, mis otsustaski turniiri.

Eesti-Läti läks meie meeskonna poolt esimesel poolajal täisauruga ja saavutati võiduseis 2:1. Nüüd oli meil teada, et lätlastel on turniiri võiduks tarvis lüüa mitte vähem kui 2 värvavat, saavutades võiduseisu 3:2. Valgesärgid olid kindlad, et nad jaksavad küllalt vastu panna ja lätlased ei suuda lüüa kahte värvavat. Teist poolaega alustas meie meeskond hooletu härrasmänguga. Läti publiku tulisel õhutusel läksid lätlased siis marru ja tuligi siis 2:2. Selle tagajärje „maagiline“ omadus oli teada ja mehed kaitsesid kaks: kahte ka vapralt lõpuni.

Balti riikide järgmisel konverentsil tuleb Eestil teha ettepanek, et säärane „puutelgedega“ paremuse arvestamine, nagu ülimal toodud, heidetaks nurka. Jatkuma peaks harilikust pluss- ja miinusvärvavate vahel, mis on õiglasem ja mujal maailmas tarvitata. Sarnane arvestamine oleks Eestile annud turniiri võidu igasuguse viigi juures Lätiga.

'Suure palliprohveti seiklused.

Huvireisijatega kaasas oli ka Eesti suurim pallientusiast dr. S. Sinnaõidul oli ta mures ainult küsimustega „mis saab“, „kuidas läheb“ — ikka võistlustega Riias. Kurtmatult rääkis, et jalgpalli pärast jätnud ta Tallinna maha kõik oma patsiidid. Kui nendega peaks juhtuma

aga midagi raskemat, siis saadetavat haiget talle Tallinnast Riiga järele. Ühele kaasreisijale, kel juba rongil tekkis närviline võistluspa- lavik, kirjutas ta kohe lahkelt retsepti 250 grammile spiritus vinifera — „väljaspoolt määrimiseks.“

Võistlused Riias olid nii ägedad, et doktor ärasõidul oli täiesti läbi raputatud. Kepp kadunud, kell katki, kuid kõige hullemad olid võistluselamused. „Niisugune reis liig eritab, rikub nervid ära,“ tegi doktor ise endale diagnoosina. Ta ise ei sõida enam iialgi Riiga, ega soovita seda ka ühelegi teisele. Mängijaid viigastatud turniiril nii rohkelt, et tal Riias olnud arstina suurem praktika kui Tallinnas. Suur uudis oli talle, et Ellmann, Tipner ja Reinfeldt Eesti — Läti eel said hommikeinel vorsti söömise mürgituse. Ta kahtlustas kohe lätlasi ja asus Ellmanni juure uurima küsimusega: „Kuidas läks see oksendamine?“

Viimane uudis, mis doktor enne Tallinna jõudmist tegi teatavaks kõigile, oli, et tema on juba turniiri eel ennustanud meie võistluse resultaadina 5:2 ja 2:2. Ja mitte ükski resultaadid, vaid ka poolaja seisud ja kuidas ning millises järjekorras värvavad lüüakse.

Riiga härra doktor, kes kogu meeskonnas hoidis alal erksa meeleolu ja hea võitlusvaimu, enam küll ei sõida, kuid Tallinnas tahab ta ennast pühendada jalgpallivõistluste resultaatide ennustamisele.

Põrutav sündmus võidupärjaga.

Suurele kolme rahvuse lintidega tammepärjale, turniiri trofeeale, vaadati ihaldavalt juba enne võistlust, mil pärg lebas laual. Üks meie meestest julges siis läheneda pärjale ja sellest tuua ühe lehekese, et oleks ometi midagi, kui pärg peaks tõesti kuidagi minema Lätile.

Võidupärja kättesaamisest, mis viimaks ometi sündis, olid vaimustatud ja soovastatud kõik eestlased, kes olid sõitnud turniirile. Pärga hoiti hellitavalt kui kallimat vara ja ettevaatlikult paigutati ta ümberseisvate hõiskamisel vagnisse.

Peale Valka jäädi vagnis tukkuma ja Tartus ärgati jälle, mil kohe esimesed pilgud pöörati võidupärjale. Tukumise aja kestes — Valga ja Tartu vahel, oli sündinudki põrutav lugu võidupärjaga: kolmest rahvuslindist, mis olid siidist ja kuldarmastega otstel, oli kadunud Eesti trikoloor.

Suure kokkumisega asuti otsima ja pärja lähedalt leiti üks väike riba kaduma läinud lindist. Esindajad tulid ja kõnelesid pead pöörilavalt. Midagi ei leitud ja nii see jäigi.

Võidupärja lint oli nähtavasti läinud mälestus- ja õnnesemete korjajatele, nagu väikesteks tükkideks on murtud või vähemalt on tahetud murda mõne ookeanilenduri lennuk.

Tallinna jõudmisel tellis liit pärjale kohe uue lindi.

Jalgpalliesivõistlused algasid.

Pühapäeval algasid tänavused Eesti esivõistlused jalgpallis. Türi lüi Pärnu Tervis sealset Spordiringi 3:0 (1:0), kuna Tallinnas mängisid Tartu jalgpalliklubi ja Meikuru 2:2 (0:1. Esmaspäeval tuli Tartu jalgpalliklubil võtta vastu kaotus TJK-lt 1:6 (0:3).

Jalgrattavõistlused Rakveres.

1 km 1. kl. — 1. Kosen, Tartu Kalev, 1.36,5; 2. Lelgus, Rakv. Kalev, 1.37,0; 3. Veermann, Kalev, 1.37,1. 5 km — 1. Nekrasov, Rakv. Kal., 8.21,0; 2. Kosen 8.41,5; 3. Lelgus 8.52,4. 10 km — 1. Lelgus 17.05,9; 2. Nekrasov 17.05,9; 3. Körvel, Tartu Kalev, 17.49,4. 2. km 2. kl. — 1. Tennosaar, Tartu jalgr. kl., 3.46,2; 2. Veiper, Rakv. Kal. 3.50,0; 3. Kingsepp, Rakv. Kal. 3.50,0. 3 km — 1. Tennosaar 4.55,1; 2. Veiper 5.06,1; 3. Veermann 5.08,7. 2 km. naistele — 1. Vihm, Tartu Kal., 3.47,0; 2. Diivin, Rakv. Kal., 3.47,7. 3 km noort. — 1. Köbler, Kalev, 5.17,3; 2. Kookla, sama, 5.17,9; 3. Grostal, sama 5.21,1.

Trükivea õiendus.

E. Spordilehes nr. 31 oli Eesti ujumise esivõistluste tagajärgedes tähendatud, et Kalev löi Tallinna ujujate klubi 6:1. Peab aga olema, et Kalev löi Tartu veesporti klubi 6:1.

Pärnu uuemaid sündmusi.

Karikamängud alanud. — Tervis — Pärnu JK 1:1. Sindi Kalju — Vaprus 3:0. Tervis — Türi SR 3:0. Sindi Kalju võitis Pärnumaa esivõistlused ujumises. — 9 uut rekordi. Ervin Tammann teivast — 360. Pärnu poiste spordiliit tegutse mas. Tulemas Viljandi — Pärnu linnavõistlused.

Juba kolmel sügisel on keenud palavad heitlused Pärnu linnavalitsuselt annetatud rändkarika ümber jalgpallis. Statuudi järele on võimaldatud võtta osa kolmel palliseltsil ja nimelt Vaprusel, Pärnu JK ja Tervisel, millises järjekorras asub ka sama arv kuldplaate karikal võitjate meeskondade nimedega. Tänavuse võitja küsimus on suuresti küsitav. Tervis ei taha anda kergelt käest karikat, kuid Pärnu JK ei ole kaotanud senini veel kordagi kodulinna meeskonnile. Karika jäädavaks omandamiseks tuleb teda võita kolm aastat järjest või viis vaheldamisi. Heitlused lähevad kahe miinuse süsteemis.

15. augustil alustati mängudega. Esimeses voorus määras loos vastasteks Pärnu JK ja Tervise. Matsch peeti auklisel staadioni pallimurul.

Esimene poolaeg läheb võrdlemisi tasavägiselt. Tervise pealetungid on kestvamad, kuid Pärnu JK omad enam kardetavad, sest Tervise kaitsel puudub koostöö värvavahiga. Rohked nurgalöögid Tervise puuri ees tekitavad rea kardetavaid momente. Mäng omab liig jõulise iseloomu, kus ei puudu isegi inetused. Esimene halftime lõpeb värvavateta. Pärnu JK on saavutanud vaid kolm nurgalööki vastase nulli vastu.

Teine pool algab lootustandvalt. Juba 49 min. pääseb juhtimisele Pärnu JK 1:0. Vä Alepi hästi toimetatud nurgapall langeb Tervise traatpuuri ette, hüppel haarab palli lati alt vv. Otman, kuid ps. Pudel pressib värvavahi ühes keraga võrku. Viigistamine ei lase kaua oodata. 3 minutit hiljem on seis 1:1. Pärnu JK võrgu ees suurim segadus. Pall lüüakse paarilt meerilt latti, värvavaht maas. Viimaks märgib värvava pä. Peterson lähedalt. Ülejäänud mänguminutid ei too muutust tagajärjes. Kiire ja rohkelt jõuline matsch lõpeb viigiga 1:1. Nurgad 6:2 (3:0) Pärnu JK eduks.

Pühapäeval rullus Sindi Kalju ja Vapruse vaheline jalgpallimatsch viimase esimehe Joh. Tamme vilistusel. Sindi Kalju on teinud viimasel ajal suuri edusamme, mängides viiki Pärnu JK ja kaotades napilt Tervisele 0:2. Kalju omab ühtlasi meeskonna, kellelt võib loota suuri illatusi. Pühapäeval võistlusel tuli Vaprusel kapituleerida Sindi Kaljule 0:3, poolaeg 0:2.

Samal ajal mängis Türi A klassi esivõistluste tsükli sealne spordiring Pärnu Tervisega. Matschi paremus võiduga 3:0 (1:0) kuulus Pärnu Tervisele.

Tervis lavastas 17. ja 18. aug. Pärnu jões samanimelise maakonna esivõistlusi ujumises. Osavõtjaid oli ilmunud rohkelt, peamiselt just Sindi Kaljust.

TELEGRAMM.

Lausanne - Genf (Schweiz).

Üleujumisel — 60 kilomeetrit 35 tunniga, prl. Leibbrand eila edukalt saavutanud. Hilgav edu. Uus maailmarekord.

Toitmine peasjaltselt ODOMACTINE

Dr. A. WANDER A.-G. Bern, Schweiz.

Veepallis heitlesid Tervis ja Sindi Kalju. Viimane meeskond esitas suurepärase partii ja tuli võitjaks ladusa koostööga, liues Tervist üleolevalt 4:0, poolaeg 1:0.

Võistluse tehnilistest tulemustest oleks nimetada:

25 m vabalt meeste Udo Jürgens, Tervis, 17,5 — uus Pärnumaa rekord, 50 m vabalt meeste — 1. Udo Jürgen 39,2. 100 m vabalt meeste — 1. Eduard Soovik, Tervis, 1,37,2. 400 m vabalt meeste 1. Aksel Kurgo, Sindi Kalju, 8,09,4. 1000 m vabalt meeste 1. Juhann Somson, Sindi Kalju, 23,01,3. 100 m rinnuli meeste — Kurt Jentson, Tervis, 1,46,6.

Teateujumine 4x25 m — 1. Sindi Kalju 1,15,3 — uus Pärnumaa rekord. Teateujumine 4x50 m — 1. Tervis 2,49,8. 25 m vabalt noorte — 1. Peeter Reets, Vaprus, 19,8. 50 m vabalt noorte — 1. Voldemar Kolk 45,2. 25 m vabalt naistele 1. Marta Scheffer, Tervis, 20,2 — uus Pärnumaa rekord. 50 m vabalt naistele 1. Marta Scheffer, Tervis, 100 vabalt naistele 1. Marta Scheffer 1,55,0 — uus Pärnumaa rekord. 400 m vabalt naistele 1. Marta Scheffer 9,19,5 — uus Pärnumaa rekord. 100 m selili naistele — 1. Marta Scheffer 2,08,8. 100 m rinnuli naistele 1. Marta Scheffer 2,01,8 — uus Pärnumaa rekord.

Hiljuti asutatud Pärnu poiste spordiliit on senini s. o. esimese kahe-kolme nädala jooksul intensiivselt tegutsenud noore Aleksander Tammanni (Eesti parima teivashüppaja Ervin Tammanni venna) juhtimisel. Liidul liikmeid ligi 150, on peetud juba ujumise, kergejõustiku, jalgpalli j. t. võistlusi.

A. P.

Soome tööliissportlaste esivõistlused.

200 m — Etholen 23,2; 400 m tõk. — Vall 56,8; kuul — Franzen; vasar — Silius 41,45; kõrgus — Hynninen 1,80; kolmik — Paasi 13,85; 100 m — Etholen 11,4; 10.000 m — Majuri 32,35,4; oda — Takkinen 58,20; kaugus — Laine 6,68; ketas — Selin 40,02; 110 m tõk. — Vall 16,3; 400 m — Vall 50,9; 1500 m — Botas 4,07,2; teivas Flinc 3,62.

Norra esivõistlused kergejõustikus

200 m — Hagen 23,1; 800 m — Johansen 1,57,5; 5000 m — Bognerud 15,53,4; 400 m tõk. — Walstad 56,9; oda — Tranaes 59,26; kaugus — Aastad 7,02; 100 m — Hagen 10,8; vasar — Stenerud 46,29; 400 m — Johannesen 50,0; kõrgus — Midling 1,85; teivas — Orrestad 3,60; 1500 m — Jörgensen 4,06,4; 110 m tõk. — Hauge 15,0 (uus Norra rekord); kuul — Mølster 13,91; ketas — Askildt 45,42.

— Brasiilias peeti hiljuti Rio de Janeiro ja Sao Paulo vaheline linnavõistlus kergejõustikus: 100 m — Pachero 11,0; 200 m — Pacheco 22,2; 400 m — Marques 50,4; 800 m — Mahr 1,59,6; 1500 m — Bianchini 4,10,0 (uus Brasiilia rekord); 5000 m — de Hora 16,33,2; 110 m tõk. — Padicha 15,8; 400 m tõk. — Reis 55,8; kuul — Machado 11,79; ketas — de Camargo 42,29,5 (uus Lõuna-Ameerika rekord); oda — Silva 57,41,5 (uus Lõuna-Ameerika rekord); kõrgus — Elcao 1,75; teivas — de Castro 3,89,5 (uus L.-Ameerika rekord); kaugus — Gerner 6,58.

— Saksa turnijate esivõistlused: 110 m tõk. — Dinkler 15,5; 400 m — Danz 49,5; 100 m — Lammers 10,5; 1500 m — Pesch 4,09,2; 5000 m — Syring 15,42,3; 10.000 m — Behn 33,25,8; kuul — Lingnau 14,34; ketas — Lingnau 42,29; oda — Stoschek 60,46; kõrgus — Haag 1,83; teivas — Ritter 3,72; kaugus — Illhardt 6,92.

— Ungari esivõistlustel ujumises püstitas Halary uue 400 m vabaujumise rekordi 5,16,0. Barany võitis 100 m 59,6 ja Halasy 1500 m 21,58,4 (uus rekord).

— Saksa esivõistlused ujumises töid meistriteks: 100 m — Derichs 1,02,8; 200 m — Balk 2,27,2; 400 m — Heinrich 5,26,2; 1500 m — Neitzel 22,07,4; 100 m selili — Küppers 1,12,5; 200 m rinnuli — Siltas 2,56,0; 100 m naist. — Erkens 1,13,9; 400 m naist. — Erkens 6,32,3; 100 m selili naist. — Rehborn 1,29,3; 200 m rinn. naist. — Mühe 3,18,4.

Jalgpalli- saapaid

üksikult ja hulgaviisi odavate
hindadega soovitab

**Esimene Tallinna
Vilditööstus**

Tallinn, Heeringa 4, kõnetr. 20 - 75

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud
spordi ja võimlemise abinõusid.

Kaubamaja „SPORT“

Tallinn, Narva mnt. 19.

Kõnetr. 23-00.

Soovitab spordiabinõusid kõigil aladel suure väljavalikus: kergejõustikus, jalgpallis, võimlemises, lauatennis (ping-pong) jne.

Inglise murutenise reketid.

Koolidele, spordiseltsidele ja sõjaväelastele hinnaalandus.

O.-ü. „Esto“

Talinn, Pikk t. 47, tel. 10-02

Suvehooajaks

kõiki kergejõustiku

jalgpalli, tennise ja
muude mängude
tarbeid

tunnustatud headuses kodu-
ja välismaade tehastest.

**Avar valik spordi-
kirjandust.**